

Illustrasjonsfoto: Erik M. Sundt

SAMMENDRAG

Bakgrunn: Praksisstudier organisert som studenttett post innebærer at det er mange studenter på samme praksissted, at flere sykepleiere har veilederansvar og at studentene samarbeider med medstudent i par. Tidligere studier har vist at en slik praksisorganisering har både positive og negative sider.

Hensikt: Hensikten med studien var å få kunnskap om hvordan studenter erfarte praksisstudier organisert som studenttett post.

Metode: Data ble samlet inn via spørreskjema høsten 2009 og våren 2010. Svarprosenten var på 85 prosent (N=34). Dataene ble analysert ved hjelp av SPSS. Deskriptiv statistikk ble brukt for å beskrive dataene, og det ble brukt kryssanalyse for å se om det var forskjell mellom grupper.

Hovedresultat: Studentene erfarte flere sykepleiere som veiledere, som både positivt og negativt. Det var flest negative erfaringer med å ha flere sykepleiere som veiledere: sykepleierne kjente ikke til

hva studenten kunne og usikkerhet på grunn av ulike tilbakemeldinger. De fleste studentene erfarte sykepleiernes bruk av et tilbakemeldingsskjema som positivt da de fikk konkrete tilbakemeldinger. Samarbeid med medstudent i par ble vurdert positivt.

Konklusjon: Studenttett post er en organisering av praksisstudier som studentene i hovedsak vurderte som positiv, og som tilsynelatende har tilfredsstillende betingelser med tanke på læring.

ENGLISH SUMMARY

How Students Experienced Clinical Practise When Organised in «Student Dense» Wards.

Background: Clinical practise in nursing education in «student dense» wards involves a high number of students at the same ward as part of the same nursing team. The students have several supervisors and work together in pairs. Earlier research has shown that this organisation has both advantages and disadvantages.

Objective: The purpose of this study was to gain knowledge about students' experiences of clinical practise

organised as «student dense» wards.

Method: Data was gathered through questionnaires during autumn 2009 and spring 2010. Response rate was 85 % (N=34). Data was analysed with SPSS. Descriptive statistics and cross-tabulation were used to analyse data.

Results: The practise of having several nurses as supervisors was evaluated both negatively and positively. Students experienced several nurses as supervisors as the most negative factor: the nurses did not know the students' knowledge, and

students became insecure because of varying feedback. Almost all students evaluated the nurses' use of a response scheme as positive because they had feedback and an overview of what they needed to work on. Students working in pairs were positively evaluated.

Conclusion: The students evaluated the clinical practise in «student dense» wards as mainly positive, and seemed to have seemingly sufficient learning conditions.

Key words: Nursing students, education clinical, questionnaire

>> Sykepleierstudenters erfaringer med praksisstudier organisert som studenttett post

Forfattere: Kari Strand, Kristian Devold og Alfild Dihle

NØKKELORD

- Sykepleierstudent
- Praksisstudie
- Spørreundersøkelse

INTRODUKSJON

Flere høyskoler organiserer praksisstudier med mange studenter på samme post. Studentene inngår i postens team der alle teamets sykepleiere har felles veilederansvar for studentene gjennom praksisstudiet (1–4).

En organisering av praksisstudier som studenttett post har flere fordeler. Halse (1) fant at praksisstudier organisert som studenttett post medvirket til at studenter opplevde økt selvstendighet og ansvarlighet. Halse fant også at studenter kunne oppnå en tilfredsstillende utvikling og læring, selv om de var mange studenter på samme post. En modell tilsvarende studenttett post ga, ifølge Callaghan med flere (5), studentene erfaring med å arbeide sammen med ulike sykepleiere og lære ulike måter å praktisere sykepleie på. Kleiven, Jøndal og Snilsberg (4) fant at det i praksisstudier organisert som studenttett post ble stilt større krav til studentene om å

være bevisste på egne mål, hvilke utfordringer studentene trengte å oppsøke og det å formidle dette til veileder for dagen.

Det har stor betydning for studentens læring å få tilbakemelding på eget arbeid (6,7). Ifølge Benner (6) er studentens læring avhengig av et læringsmiljø der han eller hun får en tilbakemelding som gir anledning til en planlagt refleksjon. Dette kan hjelpe studenten til å utvikle klinisk bedømmelse og argumentasjon. For at en tilbakemelding skal være effektiv bør den være tydelig, forståelig og relevant ut fra studentens kunnskap, og være relatert til tydelige mål uten å være en trussel for studentens selvforståelse (7). Budgens (8) oversiktsstudie over ulike praksismodeller viste at en modell tilsvarende studenttett post gir mindre kontinuitet i veiledning av studenter og mindre tilbakemelding på studentenes utvikling i læringsprosessen. Halse (1) fant at noen studenter opplevde mangel på veiledning i praksisstudier organisert som studenttett post, og konkluderte med at det er en utfordring å sikre at studentene får den veiledning de trenger når det er mange studenter på samme post. I samme studie (1) hadde flere av personalet mindre kjennskap til studentenes faglige nivå

og opplevde at kontinuiteten i studentveiledningen ble vanskelig, noe som blant annet ble forklart med at de ikke hadde så mye ansvar for veiledning av studenten.

Ifølge en oversiktsartikkel av Secomb (9) er medstudentlæring en effektiv pedagogisk metode som fremmer læring. Flere studier (1,4,10–13) har vist at studenters samarbeid med medstudenter i praksisstudier ble opplevd som positivt. Studentene delte erfaringer, diskuterte med hverandre, veiledet hverandre i praktiske ferdigheter og lærte av hverandre. Slettebø med flere

Hva tilfører artikkelen:

Studien viser at studenttett post er en organisering av praksisstudier som i hovedsak ble vurdert av studentene som positiv og at det ga tilfredsstillende betingelser med tanke på læring.

Mer om forfatterne:

Kari Strand er cand.san og lektor ved Diakonhjemmet Høgskole, Institutt for sykepleier og helse. Kristian Devold har master i Verdbasert ledelse og er enhetsleder ved Diakonhjemmet sykehus. Alfild har PhD og spesialutdanning i anestesi. Hun er 1.-amanuensis ved Diakonhjemmet Høgskole, Institutt for sykepleie og helse. Kontakt: strand@diakonhjemmet.no

(12) fant at det er en utfordring der studentparet har en student som er «sterk» og en student som er «svak». Jensen (13) fant at for at samarbeid med medstudent i par skal vurderes positivt, trengte studenten å oppleve at medstudenten har noe å tilføre en selv.

Funn fra studier i Norge (1–4) har vist at studenter vurderer praksisstudier organisert som studenttett post positivt. Som en ulempe ved denne praksisorganisering nevnes manglende

postens studenter og evaluere studentene ut fra sykepleiernes utfylte tilbakemeldingsskjemaer.

- Sykepleieren som har ansvaret for den pasienten studenten følger opp, gir studenten daglig tilbakemelding ved bruk av et tilbakemeldingsskjema som er strukturert ut fra rammeplanens kompetanseområder.
- Studentene samarbeider med medstudent i faste par med samme turnus.

” Det at sykepleierne ikke kjente til hva studentene kunne, var den negative erfaringen flest studenter rapporterte.

kontinuitet i veiledningen av studentene (1,8,13), men det er ingen data på hvor mange som erfarte dette som en ulempe. Det er ikke funnet studier som evaluerer bruk av tilbakemeldingsskjema til daglig bruk i vurdering av studenters utøvelse av sykepleie. Hensikten med denne studien var å få kunnskap om hvordan studenter erfarte praksisstudier organisert som studenttett post ved å få kunnskap om: 1) å ha flere sykepleiere som veiledere, 2) tilbakemelding ved bruk av tilbakemeldingsskjema, 3) studenters samarbeid med medstudent i par.

DESIGN OG METODE

Studien hadde et beskrivende design og var en pilotstudie for å teste ut om man skal gå videre med en større studie (14).

Ved Diakonhjemmet høyskole innebærer organisering av studenttett post følgende:

- Studentene får veiledning av flere sykepleiere gjennom praksisperioden. En studentansvarlig sykepleier på hver post har ansvaret for å følge opp

Utvalg

Alle studenter ved bachelorstudiet i sykepleie ved Diakonhjemmet høyskole i Oslo studieåret 2009–2010, som gjennomførte praksisstudiet organisert som studenttett post i 2. studieår ved enten medisinsk eller kirurgisk sengepost, ble invitert til å delta. Praksisstudiet var ved et sykehus i Helse Sør-Øst. Studien har en svarprosent på 85 prosent da 34 av 40 studenter besvarte spørreskjemaet.

Innsamling av data

Data ble samlet inn ved spørreskjema Questback (15), et e-postbasert instrument med anonym mail-link, som ble sendt til studentenes studentmail høsten 2009 og våren 2010. Innsamlingen av data skjedde etter sluttvurdering i siste uke av studentenes praksisstudium.

Spørreskjemaet ble utarbeidet av prosjektleder og prosjektmedarbeidere ut fra relevant litteratur, sentrale komponenter i organisering av praksisstudiet og prosjektmedarbeidernes erfaring med denne organiseringen av praksisstudiet. Temaene i

spørreskjemaet var studenters erfaringer med å ha flere sykepleiere som veiledere, studenters erfaringer med tilbakemelding ut fra tilbakemeldingsskjema og erfaringer med samarbeid med medstudent i par. Spørsmålene i spørreskjemaet ble utformet enten som en gradert skala fra 1–7, der 1 var laveste skår og 7 høyeste skår, eller som spørsmål med faste svaralternativer der studentene skulle krysse av for det som stemte med deres egen erfaring. Eksempel på spørsmål med gradert skala fra 1–7: I hvilken grad opplevde du at sykepleierne var engasjerte i din læresituasjon? Eksempel på faste svaralternativer er variabelen: antall sykepleiere som veiledet studenten, der det er tre svaralternativer: 1–3, 4–6 og 7–10. Studentenes anbefaling av praksisstudier organisert som studenttett post hadde svaralternativene: ja, nei og usikker.

Analyse

Dataene fra spørreskjemaet ble analysert ved hjelp av SPSS, versjon 19. Deskriptiv statistikk ble brukt for å beskrive dataene. Det ble brukt kryssanalyse for å se om det var forskjell mellom studentgrupper. Kryssanalyse ble utført på følgende studentgrupper erfaringer: 1) Studentgruppen som anbefalte praksisstudier organisert som studenttett post sammenliknet med studentgruppen som var usikker på om de anbefalte praksisstudiet organisert på en slik måte. 2) Studentgruppen som hadde fire til seks veiledere sammenliknet med studentgruppen som hadde sju til ti veiledere. Sammenlikningen ble gjort for alle variablene knyttet til temaene: studenters erfaringer med å ha flere sykepleiere som veiledere, studenters erfaringer med bruk av tilbakemeldings-

TABELL 1: Studenters erfaringer med å ha flere sykepleiere som veiledere (N = 34)

Positive erfaringer	N	%
Så flere måter å utøve sykepleie på	32	94,1
Kunne diskutere ulike måter å utøve prosedyrer på	29	85,3
Ble mer selvstendig	23	67,6
Hadde nytte av at sykepleierne veiledet på forskjellige måter	17	50,0
Måtte tenke selv	15	44,1
Negative erfaringer		
Sykepleierne kjente ikke til hva jeg kunne	21	61,8
Usikker pga. ulik veiledning på utførelse av prosedyrer	13	38,2
Usikker pga. ulik veiledning på dokumentasjon av sykepleien	13	38,2
Fikk sprikende tilbakemeldinger fra sykepleierne	10	29,4
Forvirret pga. sprikende tilbakemelding på egen dyktighet	7	20,6
Usikker pga ulik veiledning på håndtering av legemidler	6	17,6
Ble ikke trygg på sykepleierne	4	11,8
Usikker pga. ulik veiledning på kommunikasjon og samhandling med pasienten	3	8,8

Studentene kunne krysse av for flere svaralternativer.

TABELL 2: Studenters erfaringer med bruk av et tilbakemeldingskjema (N = 34)

Positive erfaringer	N	%
Oversikt over hva jeg må arbeide med	30	88,2
Ga anledning til å snakke om min læring	27	79,4
Fikk konkrete tilbakemeldinger	26	76,5
Klarte å se betydningen av teoretisk kunnskap for praktisk handling	10	29,4
Negative erfaringer		
Oppløp meg vurdert på en negativ måte	5	14,7
Fikk ikke hjelp til å reflektere over praksiserfaringer	3	8,8
Kunne ikke ta opp andre temaer enn de som sto på skjemaet	2	5,9
Oppløp meg ikke sammenheng mellom teoretisk kunnskap og praktisk handling	1	2,9

Studentene kunne krysse av for flere svaralternativer.

skjema og studenters erfaringer med samarbeid med medstudent i par. Sammenlikningen ble analysert med Fishers eksakt test (tosidig) som kan brukes i 2x2 tabeller når antallet i celler er lavt (16). P-verdier lavere enn 0,05 ble vurdert som statistisk signifikant. Gjennomsnitt og standardavvik ble brukt for å beskrive kontinuerlige variabler da dette gir et bilde av spredningen for variablene.

Etiske overveielser

Studien ble forhåndsgodkjent av Personvernombudet for forskning ved Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste, ledelsen ved sykehuset og høgskolen. Alle studenter fikk muntlig og skriftlig informasjon om studien. Det ble informert skriftlig om at informert samtykke ble gitt ved å svare på spørreskjemaet. Alle data i studien ble anonymisert. Prosjektmedarbeiderne hadde ikke tilgang til hvem som svarte/ikke svarte på spørreskjemaet da en person utenom prosjektgruppen administrerte Questback.

RESULTAT

Flere sykepleiere som veiledere

Studentene rapporterte at det varierte hvor mange sykepleiere de hadde som veiledere. Ingen studenter hadde en til tre veiledere. Elleve studenter (32,4 prosent) hadde fire til seks veiledere, mens 23 studenter (67,6 prosent) hadde mellom sju og ti veiledere.

Mange studenter rapporterte det å se flere måter å utøve sykepleie på samt å kunne diskutere ulike måter å utøve prosedyrer på, som en positiv erfaring. Det at sykepleierne ikke kjente til hva studentene kunne var den negative erfaringen flest studenter rapporterte. Se tabell 1.

Funnene viste at 97 prosent av studentene vurderte sykepleierne

engasjement til å være over middels, og 41,6 prosent av studentene vurderte sykepleierens engasjement til nest best på skalaen (skala fra 1-7). Studentenes vurdering av sykepleierens engasjement i deres læresituasjon ga en gjennomsnitt på 5,5 og standardavvik på 1,1.

Sykepleierens bruk av tilbakemeldingsskjema

Ifølge studentene brukte sykepleierne tilbakemeldingsskjemaet som utgangspunkt for å gi studenter respons på utøvelsen av sykepleie. Trettito studenter (94,1 prosent), rapporterte at tilbakemeldingsskjemaet ble brukt minst tre ganger per uke, mens to studenter (5,9 prosent) rapporterte at det ble brukt av og til.

Mange studenter rapporterte det å få oversikt over hva de måtte arbeide videre med ved bruk av tilbakemeldingsskjema som positivt. Den negative erfaringen flest studenter rapporterte var at de opplevde seg vurdert på en negativ måte. Se tabell 2.

” Ingen studenter svarte at de ikke ville anbefale praksisstudier organisert som studenttett post.

Det var 79,5 prosent av studentene som rapporterte nytten av sykepleierens bruk av tilbakemeldingsskjemaet til å være over middels. Analysen ga en gjennomsnitt på 5,6 (skala fra 1-7) og standardavvik på 1,2. Dette viser at studentene vurderte sykepleierens bruk av tilbakemeldingsskjemaet som nyttig for deres læring.

Samarbeid med medstudent i par
Funnene viste at mange studenter rapporterte positive erfaringer med samarbeid med medstudent i par. Mange studenter rapporterte det å kunne diskutere sammen med medstudent som en positiv

TABELL 3: Studenters erfaringer med samarbeid med medstudent i par (N = 34)

Positive erfaringer	N	%
Kunne diskutere sammen med medstudent	30	88,2
Fikk tilbakemelding fra medstudent	25	73,5
Kunne planlegge sammen med medstudent	24	70,6
Ga tilbakemelding til medstudent	21	61,8
Ble utfordret av medstudent	19	55,9
Negative erfaringer		
Medstudent tok ikke initiativ overfor meg	3	8,8
Medstudenten dominerte og jeg trakk meg unna	2	5,9
Klarte ikke å samarbeide med medstudent	1	2,9
Fikk ikke tilbakemelding fra medstudent	1	2,9
Strakk ikke til overfor medstudent	1	2,9

Studentene kunne krysse av for flere svaralternativer.

erfaring. Tre studenter rapporterte det at medstudent ikke tok initiativ overfor dem som en negativ erfaring. Se tabell 3.

Det var 79,4 prosent av studentene som rapporterte at de hadde over middels nytte av å samarbeide

erne ikke kjente til hva de kunne. Tilsvarende rapporterte 19 prosent som hadde fire til seks sykepleiere som veiledere at sykepleierne ikke kjente til hva de kunne.

Studentenes anbefaling

Ingen studenter svarte at de ikke ville anbefale praksisstudier organisert som studenttett post. Det var 24 studenter (70,6 prosent) som anbefalte praksisstudier organisert på denne måten, mens ti studenter (29,4 prosent) var usikre på om de ønsket å anbefale en slik organisering.

Av gruppen som var usikker på om de ville anbefale praksisstudier organisert som studenttett post, erfarte denne gruppen signifikant mer usikkerhet på grunn av ulik veiledning på hvordan dokumentere sykepleie. Se tabell 4.

DISKUSJON

I denne studien var hensikten å få kunnskap om hvordan studenter erfarte praksisstudier organisert som studenttett post. Studentene hadde både positive og negative erfaringer med å ha flere sykeplei-

TABELL 4: Sammenlikning mellom gruppen studenter (N = 34) som anbefalte og gruppen som var usikker på å anbefale at praksisstudiet organiseres som studenttett post.

		Anbefaler praksisstudiet organisert som studenttett post				Totalt %
		Ja		Usikker		
		Antall	%	Antall	%	
Usikkerhet pga. ulik veiledning på hvordan dokumentere sykepleie	Erfart	6	17,7	7	20,6	38,3
	Ikke erfart	18	52,9	3	8,8	61,7
	Total	24	70,6	10	29,4	100

χ^2 Fishers' exact test: 0,022

ere som veiledere. Positive erfaringer var knyttet til å se og diskutere ulike måter å utøve sykepleie på, mens negative erfaringer var knyttet til usikkerhet på grunn av ulik veiledning og at sykepleierne ikke kjente til hva studenten kunne. Studentene erfarte det som positivt at bruk av et tilbakemeldingsskjema gjorde at de fikk konkrete tilbakemeldinger og oversikt over hva de måtte arbeide videre med, mens negative erfaringer var knyttet til hvordan tilbakemeldingen ble gitt. Samarbeid med medstudent i par ble hovedsakelig erfart som positivt da studentene planla, diskuterte og ga hverandre tilbakemelding.

I praksisstudier organisert som studenttett post hadde hver student flere sykepleiveiledere (1–4). I denne studien erfarte mange studenter at det var positivt å se flere måter å utøve sykepleie på. Dette er i samsvar med Callaghan med flere (5) sine funn der flere sykepleiere som veiledere ga studentene mulighet til å erfare ulike tilnærminger til sykepleiepraksis og reflektere over sykepleiernes ulike perspektiver på sykepleieutøvelsen. En

refleksjon over utøvelse av sykepleie er sentral i studentenes praksisstudium for å oppøve en kritisk vurdering av sykepleiepraksis (6).

En negativ faktor studentene erfarte ved å ha mange sykepleiere som veiledere, var at sykepleierne ikke kjente til hva studentene kunne. Dette samsvarer med Halse og Hages (1) funn om at personalet på praksisstedet ikke hadde så mye kjennskap til studentenes faglige nivå. I tillegg fant både Halse og Hage (1) og Challaghan med flere (5) at kontinuitet i veiledningen var en utfordring når flere sykepleiere veiledet studenten. Vår studie sier ikke noe om hvor mange studenter en sykepleier kan veilede i samme praksisperiode før det blir vanskelig å følge studentens læringsprosess. En annen negativ faktor var at studentene ble usikre på grunn av ulik tilbakemelding. Sykepleierens ulike veiledning kan ha sin grunn i ulike perspektiver på sykepleieutøvelsen (5) eller i manglende kunnskap og manglende ferdighetsutvikling (17). Ulik veiledning når det gjelder utøvelse av sykepleie kan føre til usikker-

het dersom studenten ikke har den nødvendige faglige kunnskap til å vurdere den praksis de ser. En student som har faglig kunnskap vil kunne diskutere ulike tilnæringsmåter med sykepleieren, mens en student som mangler kunnskap ikke vil kunne dette i samme grad. Hvorvidt studentens usikkerhet på grunn av ulik veiledning førte til at studenten prøvde å finne ut hva som var riktig å gjøre, sa ikke denne studien noe om.

Funnene i vår studie viste at studentene fikk konkrete tilbakemeldinger og oversikt over hva de måtte arbeide videre med, ved bruk av et tilbakemeldingsskjema. Betydningen av tilbakemelding er i samsvar med pedagogisk teori og forskning (6,7,18–20). Et strukturert tilbakemeldingsskjema kan bidra til å hjelpe sykepleierne til å gi studentene daglige tilbakemeldinger som kan bidra til trygghet i praksisstudiet, noe som fremmer læring (19, 20). Et tilbakemeldingsskjema kan også være til hjelp for sykepleierne til å strukturere en planlagt tilbakemelding til studenten. Dette kan hjelpe studenten til å se sammenhenger og utfordre studenten til å reflektere slik at studenten daglig kan arbeide med å utvikle sin kliniske bedømmelse og argumentasjon (6). Studentenes negative erfaringer var knyttet til måten tilbakemeldingen ble gitt på. Forskning viser at engasjement og støtte karakteriserer en dyktig lærer, noe som påvirker studentens læring positivt (21, 22). Tilbakemelding til studenten, formidlet med engasjement og uten å være en trussel for studentens selvforståelse, kan gi studenten mulighet til å forbedre egen sykepleieutøvelse. Tilbakemelding som oppleves som en trussel for studentens selvforståelse kan derimot hemme læring (7).

I tillegg viste funnene at stu-

dentene hadde god nytte av samarbeid med medstudent i par ved å planlegge og diskutere med medstudent og få tilbakemelding fra medstudent på utøvelsen av sykepleien. Dette samsvarer med flere studier (1,9,12,13,23) som fant at å hjelpe hverandre i læringsprosessen (1), bruke hverandre som ressurser og gi hverandre støtte og rom for refleksjoner (12,13) ble vurdert som positivt. Medstudentlæring kan bidra til å øke studentens selvtilit i praksisstudier (9) og forsterke studenters

” Studentene hadde god nytte av samarbeid med medstudent i par.

læring (23). Funnene viste også at enkelte studenter rapporterte negative erfaringer med samarbeid med medstudent i par, som at medstudenten dominerte og at studenten ikke strakk til overfor medstudenten. Dette samsvarer med andre studier som fant at faktorer knyttet til personlighet (9) og ulikt faglig nivå (12,13) reduserte studentens utbytte av samarbeid med medstudent.

Det er en styrke ved studien at den har høy svarprosent. Studien har imidlertid et lite utvalg og det er derfor nødvendig å være kritisk til bruk av statistikk, analyse og tolkning (16). Det lave antall informanter kan ha bidratt til at det ikke ble signifikante funn i sammenlikning mellom studentgruppene. Spørsmålene i datasamlingsinstrumentet hadde både faste og graderte svaralternativer. Med et annet valg for noen variabler kunne vi trolig fått mer utfyllende data, for eksempel ville en kontinuerlig variabel for antall sykepleiere som veiledet studenten, gitt mer nøyaktige data. Det er en svakhet ved studien at det ikke ble innhentet bakgrunnsdata om informantene og at spørreskjemaet ikke er validert.

KONKLUSJON

Studentene rapporterte mest positive erfaringer med praksisstudier organisert som studenttett post, og to tredjedeler av studentene ville anbefale en slik organisering av praksisstudiet. Tilbakemeldings-skjemaet bidro til at studentene fikk kontinuerlige tilbakemeldinger på egen sykepleieutøvelse, noe som fremmet læring. Studentene erfarte samarbeid med medstudent i par som positivt. Organisering av praksisstudier som studenttett post har tilsynelatende tilfredsstillende

betingelser med tanke på læring.

Det trengs flere studier om hvordan det å ha flere sykepleiere som veiledere påvirker studentenes læring i praksisstudiet og hvordan sykepleiere erfarer praksisstudier organisert som studenttett post. Videre trengs det flere studier om studenters og sykepleieres erfaring med bruk av et tilbakemeldings-skjema.

REFERANSER

- Halse K, Hage AM. Studenttett post-en veiledningsmodell for kliniske studier i sykepleierutdanningen. HiO-rapport nr. 13. Høgskolen i Oslo, Oslo. 2004.
- Halse K, Hage AM. An acute hospital ward, densely populated with students during a 12-week clinical study period. *J Nurs Educ.* 2006; 24:133-6.
- Irgens V, Devold K, Notevarp JO. Rapport om studenttett post med fokusbaserte praksisstudier ved Diakonhjemmet Sykehus, kirurgisk avdeling 9: i perioden 2006-2007. Diakonhjemmet Sykehus, Oslo. 2007.
- Kleiven IF, Jøndal S, Snilsberg LM. Studenttett post med fokus på kunnskapsbasert praksis: videreutvikling av modellen «studenttett post». Rapportserie nr. 1. Høgskolen i Gjøvik, Gjøvik. 2010.
- Challaghan D, Watts WE, McCullough DL, Moreau JT, Little MA, Gamroth LA, Durnford KL. The experience of two practice education models: Collaborative learning unit and preceptorship. *Nurse Education in Practice.* 2009; 9:244-52.
- Benner P, Shulman LS. Educating

nurses: a call for radical transformation. California: Jossey-Bass, San Francisco. 2010.

- Hattie J, Timperley H. The Power of Feedback. *Rev Educ Re.* 2007; 77:81-112.
- Budgen C, Gamronth L. An overview of practice education models. *Nurs Educ T.* 2008; 28:273-83.
- Secomb J. A systematic review of peer teaching in clinical education. *J Clin Nurs.* 2008; 17:703-716.
- Bjerkvold MP, Myhren AB, Sørlie K. Alternativ praksismodell. *Sykepleien.* 2003; 91:39-42.
- Gregersen AG, Nilsen SR. Lærer av hverandre. *Sykepleien.* 2005; 93 (15): 56-57.
- Slettebø Å, Bryn V, Hovdsveen RK, Veitsle KC, Syvertsen AL. Praksisstudier i tospann. *Sykepleien Forskning.* 2009; 4:44-50.
- Jensen KT. Å være student i en feltbasert utdanning: en analyse av studenters fellesskap, som kontekst for læring og identitetsdannelse. [Doktoravhandling nr. 65]. Det utdanningsvitenskapelige fakultet, Oslo. 2006.
- Hulley SB, Cummings SR, Browner WS, Grady DG, Newman TB. *Designing Clinical Research.* 3. edith. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins. 2007.
- Quest back. Komplette feedback managementløsninger. www.questback.no [Nedlastet 14.12.12]
- Altman DG. *Practical Statistics for Medical Research.* Chapman & Hall, CRC. 1991.
- Bjørk IT. [2003] Nyutdannede sykepleieres manglende praktiske sykepleierferdigheter. *Klinisk sykepleie.* 20:23-30.
- Pettersen RC. Kvalitetslæring i høyere utdanning. Innføring i problem- og praksisbasert didaktikk. Universitetsforlaget, Oslo. 2005.
- Holmsen TL. Hva påvirker sykepleiestudenters trygghet og læring i klinisk praksis? *Vård i Norden.* 2010; 30: 24-8.
- Löfmark A, Wikblad K. Facilitating and obstructing factors for development of learning in clinical practice: a student perspective. *J Adv Nurs.* 2001; 34:43-50.
- Chitsabesan P, Corbett S, Walker L, Spencer J, Barton JR. Describing clinical teacher's characteristics and behaviours using clinical incidents and repertory grids. *Med Edu.* 2006; 40:645-653.
- Klem AM, Connell JP. Relationship Matter: Linking Support to Student Engagement and Achievement. *J Sch Healt.* 2004; 74:262-73.
- Ranse K, Grealish L. Nursing students' perception of learning in the clinical setting of the Dedicated Education Unit. *J Adv Nurs.* 2007; 58:171-9.